

Komise pro cenné papíry

21.6.1999

V Praze dne

Věc: Nedostatek kompetence pro výkon státního dozoru Komisí pro cenné papíry nad plněním povinností uložených zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Ve smyslu článku 2 odst. 1 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "Ústava České republiky") vykonává lid České republiky státní moc prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní. Komise pro cenné papíry byla v souladu s článkem 79 Ústavy České republiky, jako jiný správní úřad, zřízena zákonem č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů (dále jen "Zákon o Komisi pro cenné papíry"), kterým byl současně, mimo jiné, změněn a doplněn zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. Komise pro cenné papíry zařazena do soustavy dalších ústředních orgánů státní správy (správní úřady). Ústava České republiky používá termínu "jiné správní úřady", jenž je širší k dříve užívanému pojmu "ústřední orgány státní správy"; podmínka zřízení a stanovení působnosti správního úřadu zákonem se tedy neváže jen na ústřední orgány státní správy, ale na všechny správní úřady bez výjimky. V souladu s článkem 2 odst. 3 Ústavy České republiky a analogicky s článkem 2 odst. 2 Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "Listina práv a svobod") lze státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. Státní moc a její orgány mohou své pravomoci uplatňovat, pokud to zákon dovolí. Tím, že Ústava České republiky výslovně dovoluje státní moci jen určité chování, je tím zakázáno jakékoliv chování jiné. Zákon o Komisi pro cenné papíry svěřuje v ustanovení § 3 odst. 1 Komisi pro cenné papíry v rámci její působnosti výkon státního dozoru podle samotného Zákona o Komisi pro cenné papíry a dále pak podle zvláštních zákonů. Vzhledem k tomu, že Zákon o Komisi pro cenné papíry výslovně nestanoví, které zákony jsou zákony zvláštními, lze dovodit, že zvláštními zákony ve vztahu k Zákonu o Komisi jsou zákony obsahující ustanovení o pravomoci Komise pro cenné papíry vykonávat státní dozor v rozsahu stanoveném těmito zákony. Ze zákonů a zákonných ustanovení uvedených ve vysvětlivce k odkazu 1) uvedené v ustanovení § 7 odst. 2 písm. b) Zákona o cenných papírech vykonává Komise pro cenné papíry státní dozor nad plněním povinností stanovených v těchto zákonech. V případě zákona ČNR č. 591/1992 Sb., o cenných

papírech, ve znění pozdějších předpisů je výkon státního dozoru Komise pro cenné papíry upraven v ustanoveních § 82 a násl.; v zákoně č. 248/1992 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů je výkon státního dozoru Komise pro cenné papíry výslovně upraven v ustanoveních § 36 a násl.; v zákoně č. 530/1990 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů je výkon státního dozoru Komise pro cenné papíry upraven v ustanoveních § 83 odst. 1 písm. b) zákona o cenných papírech; v zákoně č. 214/1992 Sb., o burze cenných papírů, ve znění pozdějších předpisů je výkon státního dozoru Komise pro cenné papíry je upraven v ustanoveních § 32 a násl.; v zákoně č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění zákona č. 61/1996 Sb. je výkon státního dozoru Komise pro cenné papíry upraven v ustanovení § 45a. Pokud jde o ustanovení §§ 156 odst. 4, 161a až 161d, 161f, 183b až 183d a 186a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "obchodní zákoník"), neobsahují zmocnění Komise pro cenné papíry k výkonu státního dozoru nad plněním povinností v nichž uložených. Dle právního názoru Ústavního soudu vysvětlivky (někdy též označované jako poznámky) pod čarou nelze považovat za závaznou část právního předpisu, tj. nemají normativní povahu (srov. nálezy sp. zn. Pl.ÚS 16/93, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 1, s. 201). Tento názor Ústavní soud potvrdil i ve svých nálezech č. II ÚS 276/96, č. III ÚS 276/96 a č. III ÚS 277/96. Ve stejném smyslu se vyjadřuje i Poslanecká sněmovna, jak to vyplývá z odůvodnění ústavního nálezu č. 68/99 publikovaného ve sbírce zákonů pod č. 27/1999 Sb., a v neposlední řadě tento názor potvrzují i Legislativní pravidla vlády ve svém článku 47 odst. 1. S ohledem na výše uvedené považuje Komise pro cenné papíry za nanejvýš odůvodněné, že poznámky pod čarou nejsou normativní součástí právního předpisu, a jako takové mají jen informativní povahu, tj. jedná se o informaci k výkladu.

Z výše uvedeného lze dovodit, že Komise pro cenné papíry není v rámci své působnosti stanovené Zákonem o Komisi pro cenné papíry oprávněna vykonávat státní dozor nad plněním povinností stanovených obchodním zákoníkem.